ՕՐԱԳԻՐ

40 ՓՐՑ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ 40 ՓՐՑ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ 1290 ՃԻՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 30 ՇԱԲԱԹ 11 ՕԳՈՍՏՈՍ 1873 Ն. Տ. ՕԳՈՍՏՈՍ 23 ԹԻՒ 1013

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հասարակութեան մէջ սկսած է հանրագրութիւն մը ստորագրուիլ առ Ընդհ. ժողովն մատուցանելի թէ Սահմանադրութիւնը կուզեն կէտ առ կէտ գործադրել մինչեւ որ հետզհետէ վերաքննութեամբ նոր օրէնքներ սահմանուին։

Այն ամեն ազգայինք որ օրինաւորութիւնը կը յարգեն պարտին մասնակցիլ առայդ եթէ հանրագրութիւնն այս իմաստով խմբագրեալ է, զի ժողովուրդ մը այն ատեն միայն կրնայ իբրեւ վեհապետ ապրիլ, երբ օրինաւորութեան միայն կողմնակից կըլլայ, սակայն անիծեալ ըլլայ այն [illegible]եալք որք յանուն օրինաց իրենց միահեծան կամքը յառաջ կը վարեն 'ի վնաս ժողովրդեան։

Կը լսենք թէ Քաղ. ժողովը Ս. Պատրիարք Հօր նկատմամբ 11 յօդուածէ բաղկացեալ ամբաստանագիր մ'է ներկայացուցեր Ընդհ. ժողովէն կարգեալ յանձնաժողովին։

Անցեալ ուրբաթ օր Վսեմ. Ատենապետ էֆէնտին դիւանադպիրներուն իմացուցած թիւէն առնելով՝ Քաղ. ժողովոյ դէմ ներկայացեալ մահսերագրութեան ստորագրութեանց թիւը 4000 էն աւելի է ըսաւ, այժմ դիւանատան մէջ համրուելը 1120 է կըսեն. իսկ մահսերագրութեան ստորագրութիւն հաւաքողներ 4436 կը հաշուեն ու կը հետեւցնեն թէ՝ մահսերագրութիւնը յետոյ կորած են ստորագրութեանց թիւը նուազ ցուցնելու համար, սակայն մահսերագրութեան երկայնութիւնը արդէն Թոփքափու Կրթասիրաց ընկերութեան մէջ բազմութեան առջեւ արդէն չափուած ըլլալուն՝ հարկ պիտի ըլլայ ստուգել թէ իրօք 1120 ստորագրութիւն է՞ր և 4000 յայտարարեցին թէ իրօք 4000 է՞ր ու յետոյ մահսերագրութիւնը կորեցին։

Բաց աստից զրոյց մը կայ թէ՝ Քաղ. ժողովոյ Ատենադպիր էֆէնտին՝ Քաղ. ժողովոյ ատենագրութիւններն ամբողջ իր տունը տարած ըլլայ, ուստի հասարակաց կարծեաց առջեւ պատասխանատու է Ատենադպիր էֆէնտին բացատրութիւն մը տալու՝ 'ի միամտութիւն դայթակղեալ մտքերու։

Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման բացատրութեան գրոյն վրայ ընելիք քննադատութիւննուս շարունակութիւնը տեղերնիս չըներելուն պատճառաւ այսօր մէկդի թողլով՝ սա երկու կէտը համառօտիւ հասարակաց առջեւ կը դնենք նոյն գրոյն ոգին շօշափելի կերպով իմացնելու համար։

Ս. Պատրիարքը իր Սահմանադրութեան դէմ խօսած ըլլալը ջրելու և սահմա[illegible] ըլլալը [illegible] ցուցնելու համար կըսէ՝

«Այս դատաստանին դէմ այսօր և «յաւիտեան կը բողոքեմ, զի Խրիմեան «յառաջ զվաթսուներորդ թուականն «1820 ապրիլ չորս անդամին 'ի մօրէ, «Սահմանադրութենէն յառաջ սահմանադրական ծնած և ցորեկ արեւուն «լուսով յաշխարհ եկեր է. խիստ դըժ«ուարին է զանի իբրեւ հակասահմանադ«րական ամբաստանել։»

Ահաւասիկ պաշտօնական անձէ մը պաշտօնապէս առ պաշտօնական ժողով մը և հրապարակաւ տրուած բացատրութիւն մը, որ որչափ իր բուն ամենայնի պաշտօնականութեամբը պէտք էր գոնէ քիչ շատ խելքի մօտ և յարգական խօսք մը ըլլալ, այնքան ալ չըգիտեմ ինչ անուն տանք. . . . . Այն որ ցորեկ ատեն կը ծնի՝ այն 'ի ծընընդենէ սահմանադրական կըլլայ եղեր։

Ասա անհերքելի փաստ մը՝ որ ինքն ինքնին խօսելուն, մեզ խօսելու հարկ մը չըթողուր։

Երկրորդը սա է՝

«Սահմանադրութեան թերթերը «վարդի թերթէն աւելի փափուկ են, «խստութեամբ մի՛ շօշափէք, պատառ«պատառ կըլլի. մանաւանդ որչափ «սարսուռ կզգամ, երբ ոստիկանու«թեան ձեռք կը դպի, այսինքն ան«խորհուրդ և անհեռատես մարդիկ օ«րինաց դիմահարները զարնելու համար «ոստիկանութեան զէնքը յօգնութիւն «կը կանչեն։»

Հաւատա՛նք արդեօք ասոնց, և սակայն գործերը քննենք։

1. Մխիթար վարդապետը զինու զօրութեամբ ո՞վ աքսորեց։

2. Պրուսայու առաջնորդը զինու զօրութեամբ ո՞վ Պոլիս բերաւ։

3. Վանայ Պօղոս վարդապետը զինու զօրութեամբ ո՞վ աքսորեց։

4. Եդեսիան առաջնորդը զինու զօրութեամբ ո՞վ իր տեղէն խախտեց։

5. Թոփքափուի օրինաց ընդդիմահար ըմբոստները ոստիկանութեան ո՞վ յանձնեց։

— Ս. Պատրիարքը. և սակայն Ն. Սրբազնութեանը սարսուռ կզգամ կ'ըսէ օրինաց ընդդիմահարները զարնելու համար ոստիկանութեան զէնքը յօգնութիւն կանչելու։

Գործք և խօսք իրարու վերջին ծայր ընդդէմ. թող ամեն մարդ կ'ուզէ գործքին հաւատայ կ'ուզէ խօսքին. մեր պաշտօնը գործքն ու խօսքը քով քովի դնել է, զոր ըրինք։

Պէկեան էֆէնտի երեքշաբթի երեկոյ ժամ 11 երկար նամակ մը ղրկած էր մեզ հրատարակելու խնդրանօք։

Նա գիտէր թէ՝ մեր թերթը առջի իրիկունէ կը կապուի, և թէ երեքշաբթի օր ժամ 11 ին մեզ հասած երկար նամակ մը չէր կրնար հրատարակուիլ չորեքշաբթի օրը, այլ կրնար հրատարակուիլ հինգշաբթի օր։ Պէկեան էֆէնտի զայս խել մը փորձերով գիտնալովը հանդերձ՝ իր մեզ ղրկած նամակին օրինակը [illegible] կը ղրկէ երկու ուրիշ իր այն շնորհընկալ լրագրոց, որք չորեքշաբթի օր կը հրատարակուին, ցուցնելու համար այնպէս մը՝ որպէս թէ իր ամենազօրաւոր փաստերով լի մեզ ուղղած պատասխանը վարանած էինք հրատարակելու։ Ասոր վըրայ զարմանալու չէ. Պէկեան էֆէնտի իր ամենազօրաւոր փաստերուն ամենազօրութեան կերպարանք մը տալու [illegible] այս ձեւը խորհեր է. աղէկ է այնքան որքան տկար մարդիկ ինքզինքնին զօրաւոր ցուցնելու համար պեխերնին կը սրցնեն. սակայն ճանչցողը կը ճանչէ թէ այդ արտաքին ձեւը խաբէական է։

Ուրեմն պատասխանենք անոր։

Էֆէնտի՛, դուք կ'ըսէք թէ՝ դեռ վերջին Ընդհ. ժողովոյ ատենը չըլրացուած, նոյն օրը վարձառներ գտնուիլը երեսփոխանոց ոմանց իբրև կանխազդուշութիւն իմացուցի, և որոշապէս ցուցաւ Մեծ. Քաղաքեան էֆէնտիի ձեռամբ եղած ձերբակալութիւններովը. շատ լաւ, սակայն երբ այդ կանխազդուշութիւնը միայն երեսփոխանոց ընէիք և առանձինն՝ մեծ խոհեմութեան պարտք մը կատարած կըլլայիք, բայց Թաղ. խորհրդարանին մէջ 200 էն աւելի ամեն կարգէ հաւաքեալ բազմութեան առջև խիստ դէմքով և կրքոտ ձայնով և ամենայն անխոհեմութեամբ ձեր մէջ [illegible] կան ըսիք. ժողովըրդեան շատեր զայրացման հան՝ [illegible] կասկածանօք. անոնցմէ մին Զուխաճի խանի Մեծ. Պէրպէրեանց ընկերը՝ երբ դիտողութիւն ըրաւ ձեզ դէմ, դուք այս միջոցին անխոհեմութեանդ վրայ յաւելլով նաև անքաղաքավարութիւնդ՝ ըսիք ձեր սովորականէն աւելի կրքոտ ձայնով ու խոժոռ դէմքով մը, «ինչ կուզէ՞ք, պատռեմ փորերնիդ», և ի՞նչ է եղեր այս պատուաւոր անձին վրայէն պատռելիք փորագիրը. Ս. Պատրիարքին կողմնակից ու բարեկամ է եղեր. ինչ որ փորագիր, զոր կրողն անպատիւ կը համարուի եղեր ըստ Պէկեան էֆէնտիի.

Ահա ճիշդ այս վայրկենին էր, որ Մաղըմեան, Խ. Ղազարոսեան, մեք և ուրիշ երեսփոխանք կրահելով թէ ձեր այս կրկին անխոհեմութենէն անշուշտ վէճ մը պիտի ծագի, զի նախ ընդհանրապէս վարձեալ կայ ձեր մէջ ըսիք, և յետոյ առաջին կարգի պատուաւոր անձ մը գիտակցաբար և ծայրեալ հրապարակ կեցիք հետզհետէ հաւաքեալ 300 ի մօտ բազմութեան մը առջև, ձեռքերնուդ բռնեցինք ու վեր տարինք. հետևաբար տեղի չըմնաց խօսից փոխանակութեան և վէճի սկզբնաւորութեան ու շարունակութեան.

Դուք վեր ելնելու միջոցնիս սանդուխին վրայ ըսիք մեզ՝ «գիտէ՞ք, ով էր այն». պատասխանեցի. «գիտեմ, Պատրիարքի պաշտպան է».

Դուք փորն բրած փորձերուդ նկատմամբ դիտողութիւններդ մերն ալ ըրիք. սակայն հոն յուզուելիք բազմութիւն չըկար. ուստի և մեք այդ մասին ըսելիք մը չունինք.

Կարգն եկաւ յաւելլու հոս թէ էֆէնտի, դուք նոյն օրը չըգիտեմ ինչ եղած էիք, թերևս դուք ձեզմէ ելած, որ վերջապէս Վսեմ. Ատենապետ էֆէնտին սա յանդիմանութիւնն ալ ձեր վրայ հրաւիրեցիք.

Վսեմ. Ատենապետ էֆէնտի իր ատենապետական աթոռէն ոտքի վըրայ ելլելով ըսաւ. «Պէկեան էֆէնտի ուրեմն դուք եկէք այս Ատենապետի աթոռը բազմեցէք». դուք շուարեցաք այն միջոցին ու պահ մը խօսք ուզեցիք թերևս ինքզինքնիդ արդարացնելու, սակայն Վսեմ Ատենապետ էֆէնտի ոչ միայն խօսք չըտուաւ ձեզ, այլ բարձրաձայն յայտարարեց թէ «Պէկեան էֆէնտի ալ խօսք չէ պիտի տամ ձեզ այսօր. խօսք չունիք», որոյ առջև սթափելով հնազանդեցաք և ձայներնիդ կտրեցիք.

Միթէ Վսեմ. Ատենապետ էֆէնտիի ըրա՞ծը անիրաւութիւն էր, թէ ձեր բրածը սկիզբէն մինչև վերջը անխոհեմութիւն. ուշ դրէք այն հազարաւոր հանդիսականաց վկայութեանը և դուք ինքնին ըսէք՝ «ձայն բազմաց ձայն Աստուծոյ. հետևաբար անխոհեմութիւն եմ ըրեր ըստ բազմաց ձայնի համեմատ».

Ուրեմն զղջացէք և ուրիշ անգամ անխոհեմութեամբ խորհրդարան մի՛ մանէք.

Այսքանը ձեր ստորագրութիւնը կրող յօդուածին. գանք այժմ ձեր անստորագիր յօդուածին.

Անստորագիր Պէկեան էֆէնտի՝ դուք չէք զարմանար եղեր Օրագրի՝ Պէկեան էֆէնտիի դէմ ըրած այս յարձակման համար, վրէժխնդրութիւն մըն է եղեր այս՝ այն օրը երեսփոխան Պէկեան էֆէնտիի տարած յաղթանակին.

Դուք մի՛ զարմանաք անստորագիր Պէկեան էֆէնտի ասոր, բայց մենք կը զարմանանք ու կը ցաւինք թէ՝ ինչպէս դիւանէն իրաւամբ և հրապարակաւ խստիւ յանդիմանեալ՝ երեսփոխան Պէկեան էֆէնտին՝ ինքզինքը անստորագիր Պէկեան էֆէնտիի պաշտպանութեանը կը նուիրէ.

Անստորագիր Պէկեան էֆէնտի դուդ դաւ կը կոչէք Թաղ. ժողովոյ հրաժարականին անուղղակի կերպով ընդունուիլն. էհ, եթէ ատոր անուղղակի ընդունուիլ դաւ մ'է, հապա ուղղակի ընդունուիլը որչափ մեծ դաւաճանութիւն մը պիտի ըլլայ [illegible] երեսփոխան Պէկեան էֆէնտին Թաղ. ժողովոյ հրաժարականն ընդունելու քուէ տալով՝ պիտի ընդունէր անստորագիր Պէկեան էֆէնտիի առ ինքն տուած ծանրածանր դաւաճանութեան վճիռն.

Անստորագիր Պէկեան էֆէնտի կ՚ըսէ թէ՝ երեսփոխան Պէկեան եղաւ որ բզքտեց դաւը.

Եւ ի՞նչ է եղեր դաւը.

Առաջարկութիւն մը՝ որ Պատրիարքարանը անիշխանութեան մէջ չըմնայ և Գործադիր յանձնաժողով մը կազմուի մինչև որ հրաժարմանց քննութիւնն աւարտի.

Ուրեմն բեր ձեռքդ թօթուեմ երեսփոխան Պէկեան էֆէնտի, որ այս դաւը երազիդ մէջ բզքտեր ես, ու Պատրիարքարանն անիշխանութեան մէջ պահելու յաջողեր ես.

Բայց այս բնաւ ալ դաւ չէր, Օտեան էֆէնտի էր, և ըրածն անխորհուրդ էր, ուրեմն ի՞նչ ելեր անդոյ յաղթանակաւդ կը պարծիս.

Երկու հրաժարական կայ դիւանին վրայ. մին Ս. Պատրիարքին, իսկ միւսը Թաղ. ժողովոյ.

Սակայն 400 ի մօտ ազգայնոցմէ պատահած դէպք մը կայ Պատրիարքարանի մէջ, այն է Թաղ. ժողովոյ ցրուումը. բաց ասկից 4000 ստորագրութեամբ հանրագիր մը կայ՝ այս դէպքը իրաւացի դատող և Թաղ. ժողովոյ հրաժարիլը խնդրող. սակայն ոչ ցոյց կայ Ս. Պատրիարքի դէմ և ոչ հանրագրութիւն.

Արդ՝ այս երկու դէպքին դէմ առանց նոր զօրութիւն մը տալու, ո՞ր քաղաքագէտն ու իրաւագէտն է այն՝ որ կարենայ ըսել Թաղ. ժողովոյն թէ՝ գնա՛ ազգային գործադիր իշխանութիւն վարէ. և եթէ ըսես դու առանց նոր զօրութիւն մը տալու անոր՝ նա կրնա՞յ վարել այդ պաշտօնը ըստ օրինի.

Ահա ասոնք էին այդ գործադիր յանձնաժողովի առաջարկութիւնն ըլլալուն պատճառը. այդ առաջարկութիւնը, երեսփոխան Պէկեան էֆէնտի, չըկարծես թէ ոչ միայն չըբզքտեցաւ, այլ և չըհերքուեցաւ ալ, հապա ետքի թողուեցաւ օրը տարաժամեալ ըլլալուն համար առաջինը միայն ընդունուելով.

Դու, երեսփոխան Պէկեան էֆէնտի, դալ չորթու դարձեալ պիտի տեսնես այդ առաջարկութիւնը դիւանին վրայ, վասն զի զայդ չընդունելու համար կամ ընդդէմ 4000 ստորագրութեամբ յայտնեալ ժողովրդական անվստահութեան, նոր զօրութիւն մը տալու է Թաղ. ժողովոյն որ երթայ գործադիր իշխանութիւն վարէ, կամ Ազգային ժողովն անիշխանութիւնն ընդունելու է և կամ նոր յանձնաժողով մը ընտրելով ազգին գործադիր իշխանութիւն մը ցուցնելու է, որ գործէ ազգին վստահութիւնը գրաւող նախագահութեամբ մը մինչև Պատրիարքի հրաժարականն ընդունուելուն՝ պատրիարքական կնիքը գործածելով Բ. Դրան ուղղուելիք գրութեանց տակ.

Ասկից զատ կըսէ՝ անստորագիր Պէկեան էֆէնտին թէ՝ Օրագրին՝ Պէկեան էֆէնտիի վրայ յարձակելուն պատճառ մ'ալ կայ. և ինչ է եղեր այդ. — Պէկեան էֆէնտի ազգային իշխանութեան պատուոյն նախանձախնդիր է եղեր, յուլիս 31 ի ապստամբութեան (պահ մը սրիկայութիւն ըսած էր, հոս ապստամբութիւն կըսէ) դէմ խստիւ բողոքեր է եղեր. ծեծ ուտող Քրիստոստուր էֆէնտի չէ եղեր և թէ Օրագիր այդ դէպքին քննութիւնը չուզեր եղեր, իսկ Պէկեան էֆէնտի քննութիւն կուզէ եղեր.

Այս այն Պէկեան էֆէնտին է, որ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ Ղազար վարդապետը կարգարոցնէր՝ փոխանորդ Տէր Հայրը տեղի տուած է անոր զայրանալուն և իրեն ապտակ իջեցնելուն ըսելով և բարձրաձայն կը փաստաբանէր. իսկ հիմայ երբ կարգը Քրիստոստուր էֆէնտիի կուգայ՝ Քրիստոստուր էֆէնտի ազգային իշխանութիւն կըլլայ, իսկ Պատրիարքական փոխանորդ Հայրը ազգային իշխանութիւն չըլլար.

Ղազար վարդապետ եթէ մարդ մը էր և կրնար զայրանալ, միթէ Սամաթիացիք մարդ չէի՞ն և չէի՞ն կրնար զայրանալ նախ Թաղ. ժողովոյ ութ ամսէ ի վեր Սամաթիոյ նկատմամբ բռնած ընթացքէն և երկրորդ՝ իրենց արդար բողոքանաց ձայնը խղդելու համար գիրենք ծեծելու պաշտօնով Մշեցիներ բերուած ըլլալը տեսնելով:

Դու չէ՞իր Ղազար վարդապետ պաշտպանած օրը ըսողը թէ դատաւորաց վիճակը մինչև վտանգի տակ է դատապարտելոց կողմէն, երբ դատաստանն անիրաւ ըլլալու համոզուի դատապարտեալը:

Ահա այս անգամ ալ Քրիստոսատուր էֆէնտին հարուածողը անկից դատապարտեալ մին է, որ իբր պատեհ առիթ իր վրէժը լուծած է ապօրինաւոր միջոցաւ:

Պէկեան էֆէնտի, մի առանձին միայն Բաղ. ժողովը պաշտպաներ, այլ անաչառ դատաւոր մ'եղիր ինչպէս որ կը պահանջէ երեսփոխանութիւնդ՝ Բաղ. ժողովին. Սամաթիացիները և Սամաթիացիները ծեծելու համար հոն բերուած Մշեցիները դատելու, այն Բաղ. ժողովը, որու մէկ երկու անդամք կասկած ազդած էին Սամաթիացւոց Մշեցիները բերելով զՍամաթիացիս ծեծել տալու:

Որեմն անաչառ քննութեան հարցումը բեր որ ստորագրեալ ու ներկայացնենք երեսփոխանական ժողովոյն, որով բողոքենք բուն իսկ խնդրոյն ամբողջութեանը դէմ և ոչ այս կամ այն կողմին:

Կրնա՞ս ընել զայս, ուրեմն յառաջ անցիր:

Կը լսենք թէ Պէյքօզի աղջկանց վարժարանը գոցուեր է և աղջիկունք ցրուեր են, ուստի այս մասին վսեմ. Աբրահամ պէյին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք հաւատալով համայն ալ իր հետ թէ նա է մանաւանդ Պէյքօզի արու և էգ մանկանց դաստիարակութեանը պաշտպանն ու աղքատին բարերարը:

Ֆար տիւ Բօսֆօրի հինգշաբթի աւուր թերթին մէջ ալ հետեւեալը կը կարդամք:

«Հայոց Ընդհ. ժողովոյ բոլոր անդամոց ալ այս միջոցիս բռնուած փոթորկալից վիճաբանութեանց մէջ բուն իսկ երևան ելած վէճի գտնուած խնդրոյն ծագումը հարկ է գիտնալ, որն որ այսօրուան օրս կիրք, ոխ և երկպառակութիւն յառաջ բերող սասկալի կուսակցական մաքառման մը փոխարկեալ կը տեսնուի: Այս դէպքը անոր համար աւելի ցաւալի է որ Ընդհ. ժողովոյ ամեն մէկ կուսակցութիւնն ալ ժողովրդային խել մը կուսակցութեանց կողմէն զատ զատ օգնութիւն, թիկունք և ջատագովութիւն գտնելու վրայ է, թէ՛ բարոյական թէ՛ նիւթական ձեռնտուութեամբ:

«Ժողովոյն նախագահը, բազմաթիւ ունկնդիր ժողովուրդը հանդարտութեան և խոհական ազգի մը արժանավայել դիրքի մը մէջ պահելու նպատակաւ, փոքրիկ ատենախօսութիւն մ'ըրած էր յորդորելով իր ազգայինները որ զգուշանան ամէն խռովայոյզ ցոյցեր ընելէ, և դէթ քանի մը ժամու համար ամեն քինախնդրութեան ոգի մոռնալ: Ասկէ զատ ուրիշ տեսակ և ոչ նուազ գովութեան արժանի միջոցներ ձեռք առնուած էին մեծ մասամբ Բ. Դրան պաշտօնատար գտնուող Հայոց կողմանէ, պաշտօնեներով զինեալ խել մը խռովարար անձինք ժողովէն դուրս հանելու և զանոնք հեռացնելու համար:

«Արդ Պատրիարքը նախ օրինաց ծրագիր մ'առաջարկեր է Բաղ. ժողովոյ, յատկապէս եկեղեցական գործերն ու խնդիրները տեսնելու յատկացեալ խառն-յանձնաժողով մը դնելու արտօնութիւն խնդրելով. Ն. Սրբազնութիւնը բոլոր իր հեղինակութեան ոյժն ու ճարտարախօսական ճիգը թափեր է համոզելու համար յիշեալ ժողովը որ իր առաջարկութիւնն ընդունի: Սակայն Բաղ. ժողովը շատ մը նիստերէն յետոյ, վերջապէս չէ կրցած վճռել ու վաւերացնել յիշեալ առաջարկութիւնը, որմէ անմիջապէս յետոյ հակառակութիւնը, այն է ատենաբանական մաքառումները յառաջ կուգան, և վերջապէս Պատրիարքը իր հրաժարականը կուտայ:

«Սակայն իրաց վիճակն ամենէն աւելի ծանրացնող կէտը սա է թէ Պատրիարքը, որ ինչպէս ըսինք խիստ մեծամասնութիւն մ'ունեցած է իր կողմը, յայտնապէս և ամենայն ուժգնութեամբ կանոնադրութեան այն է սահմանադրութեան էական հիմանցը դէմ կը յարձակի և զանոնք կը հարուածէ, և ամեն ոք մանաւանդ այն կանոնադրութեան վրայ տեղեկութիւն մ'ունեցողներուն ամենքն ալ գիտեն թէ որքան թանկագին է նա, թէ ինչ մեծ աշխատութեամբ ու գերմարդկային զոհողութիւններով լուսաւորեալ մեծամասնութիւնը կարող եղած է հրատարակել և ընդունել տալ Ազգին:

«Այս է ահաւասիկ յուզուած խնդրոյն ծանրակշիռ կողմը, և ասկէ սկզբանց ծագող բոլոր կուսակցութեանց մէջ ալ տիրած գրգռութեանց և յուզմանց բուն ծագումը:

Տարեկան 2000 լիրայ եկամուտ և 14 տարուան մէջ 60000 լիրա Դրամագլուխ

Քաղաքական ժողովոյ Մեծ. անդամոյ մին, ասկէ քանի մը օր առաջ ինծ հետ ունեցած մէկ տեսակցութեանը միջոցին, Ազգին նպաստաւոր վիճակահանութիւն մը հաստատելու խօսքն անցած ըլլալը իմացնելու բարեհաճութիւնը ունեցաւ:

Նպատակը գեղեցիկ էր և գովելի, ուստի և խորին ուշադրութեան արժանի, որովհետև Քաղաքական Տնտեսութեան մերժած և Քաղաքակրթութեան ալ աստիճանաբար ջնջելու վրայ եղած բօնէ փօրթէ դրութենէ անհուն կերպով աւելի պատշաճաւոր և անհուն կերպով աւելի շահաւոր դուռ մը կրնար բանալ ազգային գոյութեան և բարգաւաճման այն մեծ ճանապարհին, այսինքն ԴՐԱՄԻ:

Կը բաղձանք որ Ազգային վիճակահանութիւն մը հաստատելու խորհուրդը անկենդան խորհուրդ մը չը նկատուելով մենէ աւելի գիտակցութիւն ունեցող Ազգայինք ալ խորհին և իրենց խորհրդոյ արդիւնքը հրապարակ հանելու շնորհն ընեն, որոյ ակնկալութեամբ մենք այս մասին մեր խոնարհ առաջարկութիւնը կը համարձակինք պատուական Ազգայնոց ուշադրութեանը ներկայացնել:

Կ'առաջարկենք որ,

Ա. Տէրութեան վաւերացմամբ 120,000 լիրայի Ազգային փոխառութիւն մը հաստատուի 14 տարուան մէջ վճարելի 240,000 բաժնի վրայ, ամէն մէկ բաժինը կէս լիրայի:

Բ. Յիշեալ 120,000 լիրա դրամագլխով, 1863ի Օսմանեան փոխառութենէ 8000 բաժնետոմս ծախու առնուի և Օսմանեան Պանքային աւանդ դրուի:

Գ. Յիշեալ 8000 բաժնետոմսերէն գոյանալիք տարեկան տոկոսը որ 10,000 լիրայէն աւելի կընէ, հետևեալ կերպով գործածուի:

1. 1000 լիրա Պատրիարքարանի ծախքին,
2. 1000 լիրա Փրկչեան Հիւանդանոցի ծախքին.
3. 8000 լիրա 240.000 բաժնետոմսերուն վրայ վիճակահանութեան դրուի երկու ամիսը անգամ մը քաշուելու պայմանաւ, ամեն մէկ անգամուն հետևեալ կերպով:

1	Թիւ	շահի	500	լիրա	500
1	»	»	100	»	100
5	»	»	20ական	լր.	100
10	»	»	10	» »	100
107	»	»	5	» »	535
124					1335

Եւ որովհետև 1863ի փոխառութեան բաժնետոմսերը մինչև 1887 տարին հետզհետէ տէրութեան վիճակահանութեամբը ջնջուելով պիտի լմննայ, ուստի ըսել կըլլայ որ մեր հիմակուան 340 կամ 350ական ֆրանքի առնելիք 8000 բաժնետոմսերնուս տեղ 14 տարուան մէջ ամբողջ 500ական ֆրանք պիտի առնենք, և այս կերպով տարին 10000 լիրա տոկոս առնելնէս զատ 56000 լիրա ալ շահ մը պիտի ունենանք, և այս շահն է որ Ազգին դրամագլուխ պիտի մնայ:

Թէ 240,000 բաժնեթղթերը ինչպէս 14 տարուան մէջ վճարելով պիտի ջնջենք, ասի արդէն յայտնի բան մ'է; այն 14 տարուան մէջ վեց ամսէ վեց ամիս Տէրութեան քաշելիք վիճակահանութեամբ շահած թիւերնէս առնելիք 500ական ֆրանքնիս ամբողջ ասոր վճարման պիտի յատկացնենք, որով 14 տարիէն առաջ 120,000 լիրայի ամբողջ փոխառութիւննիս վճարած կըլլանք. և հաւանականութենէ դուրս չէ որ 10 տարին լրացուցած աշխենիս պարտքերնիս ալ բոլորովին ջնջած և մեր Ազգային վիճակահանութենէ չի շահող թիւերն ալ դարձեալ իրենց կէս կէս ոսկիներն ընդունած կըլլան ։

Սակայն մեր վերնագրին մէջ 14 տարուան միջոյին գոյանալիք Ազգային Դրամագլուխը 60000 լիրա դրած էինք, ուստի պակսած 4000 լիրա՞ն ուսկից պիտի ճարենք ։

Անիկայ ալ մեր Ազգային վիճակահանութեամբ ամեն երկու ամիսը անգամ մը ջնջուած 124ական թիւերէն պիտի գոյանայ, որոնց գումարը 14 տարուան մէջ 10416 բաժնետոմսի պիտի հասնի, որոնք վիճակահանութենէ չահած գումարին միայն ընդունելով իրենց կէս ոսկի դրամագլուխին պիտի կորսնցընեն, և որոց ամբողջ գումարը 5208 լիրայի կը հասնի. որմէ զանազան ծախքեր հանելով միմիայն 4000 լիրան հաշուի դրինք ։

Եւ միթէ չի՞ պիտի կրնայ գըտնուիլ 100 կամ 200 հազար Հայեր, և գուցէ օտար ազգիք ալ, որ առանց բան մը կորսնցնելու՝ մէկ անգամի համար միայն կէս կէս կամ մէկ մէկ և աւելի լիրա վճարելով, 14 տարուան շրջանի մը մէջ 5 էն մինչև 500 լիրա շահելու բաղդի մը հետամուտ գտնուելով իսկ, Ազգին տարեկան 2000 լիրա եկամուտ մը և 60000 լիրա ալ դրամագլուխ մը հայթայթեն, կրկնելով կըսենք՝ առանց ՍՏԱԿ ՄԸ ԿՈՐՍՆՑՆԵԼՈՒ ։ Եւ ո՞վ կրնայ հաշուել թէ այսպիսի դրամագլուխ մը բարւոք մատակարարութեամբը ինչ մեծամեծ բարիքներ յառաջ կրնան գալ ։

Պատիւ կը համարինք խնդրել միւս Ազգային թերթերէն, որ մեր այս առաջարկութիւնը իրենց սիւներուն մէջ ալ ընդունելու շնորհն ընեն ։

Ք. ԼԻՄՈՆՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ

Պարսից վեհափառ Շահը յառաջիկայ երկուշաբթի կը մեկնի Բօզի և Թիֆլիզի ճամբով իր բնագաւառը վերադառնալու ։

Նորին վեհափառութիւնը հուսկ ուրեմն Տաճկաստանի մայրաքաղաքին տուած այն բարեպատեհ այցելութեամբը կը կնքէ և կ'աւարտէ իր ձեռնարկած եւրոպական այն մեծ ուղեւորութիւնը, բոլոր Եւրոպիոյ բարեկամ մեծ Տէրութեանց քաղաքներուն և նոյն Արքունեացը մէջ առած և ընդունած Արևելեան վեհապետի մ'արժանավայել փառաւոր և համակրական ընդունելութեանց քաղցր յիշատակը միասին տանելով ։

Այն ուղեւորութիւնը որ, ինչպէս 'ի սկզբան ալ ըսինք, ոչ այնքան հետաքրքրութեան շարժառիթի մը հետևանքը, որքան իր կայսրութեան երկիրը բարեկարգելու գովելի դիտմամբը Արևմտեան քաղաքակիրթ ազգաց և անոնց օրէնսդրութիւններն ու կարգադրութիւններն մօտէն և անձամբ տեսնելով տեղեկանալու նպատակաւ մը առաջադրուած էր, սիրելի է մեզ հաւատալ թէ Պարսից վեհապետին իր երկիրն վերադառնալովը՝ զայդ ուղևորութիւնը արդիւնաւոր տեսնելու բարեբաղդութիւնը պիտի կարենամք ունենալ ։

Արդարև ո՛չ նուազ դժուարութիւններ կան ծագելիք, ո՛չ նուազ առապարներ կան հարթուելիք Արևելեան այնպիսի երկրի մը մէջ, ուր կրօնական և ցեղային խստագէմ նախապաշարում մը ու աններողութիւնը տակաւին մեծ ազդեցութիւն ունին ժողովրդեան մտացը վրայ, որոյ աջակցութեամբն ու այդ նոր հաստատելիք կարգադրութիւններն ընդունելովը՝ միայն կարելի է երկիր մ'ամբողջապէս բարեկարգել, որն որ վեհ. Շահին և իր լուսաւորեալ և արդարակորով պաշտօնէիցը միակ ջանքն եղած է այսօր ։

Կան թերևս շատերը որ տարակոյս կը յայտնեն Շահին այս ուղևորութիւնէն գոհացուցիչ արդիւնք մը յառաջ գալուն նկատմամբ, դիտելով թէ Արևելեան վեհապետաց՝ Արևմուտքէն բոլոր սորվածնին՝ իսկոյն դրամական փոխառութիւններ ընելուն վրայ կը կայանայ, որոնցմով անմիջապէս կը բռնաւորուին երկաթուղիներ, հեռագրական թելեր, զրահաւորներ, նոր թնդանօթներ, և այլն շինել տալով, և ասոնք ալ ո՛չ թէ իբրև պէտք մը՝ այլ պարզապէս քաղաքակրթութեան միայն արտաքին ցոյցք, և կամ աւելի առոյգն ընելու համար իբրև խաղալիք կը նկատեն, զորս ժամանակէ մը վերջը մէկդի դնելով բոլորովին կը մոռնան, և մէկ մ'ալ այն ատեն միտքերնին կ'իյնայ երբ որ ատոնց փոխարէնը կը պահանջուի իրենցմէ ։

Արդարև կարի իսկ դժուար է եւրոպական այն ամենէն կարգադրութեանց, սովորութեանց և օրէնսդրութեանց մէջէն ուրիշ երկրի մը ժողովրդեան բարուցն ու տրամադրութեանը յարմարածները միայն քաղել ու առնել. վասն զի այն բանը որ պարագայի մը մէջ ազգի մը վերակենդանմանը նպաստելու միջոց մը եղած է, միևնոյն բանը կրնայ ուրիշ պարագայի մը տակ և կամ ուրիշ ազգի մը համար իր անկմանը ծառայել կամ կործանմանը պատճառ մ'ըլլալ ։ Անկից զատ երկրի մը ճշմարիտ բարեկարգութիւնը՝ ժողովրդեան բարուց ուղղութենէն կ'ըսկսի, և ամենէն աւելի տեւական ու արդիւնաւոր ըլլալու յոյս տուող բարեկարգութիւնը այն է միայն՝ որ ազգի մը ժողովրդեան ամեն կարգերուն մէջ խոր արմատ ձգած բարքը փոխանակ բառնալու կամ փոխելու՝ ընդհակառակն գտնուած բարքը ուղղելու և անոր աղէկ կողմերը զարգացնելով կատարելագործելու կը նկրտի. վասն զի ինչպէս ամեն անհատ՝ նոյնպէս և ամեն ազգ իրեն մասնաւոր սեպհական յատկութիւն մ'ունի, առ այս չը համապատասխանող ամէն ձեռնարկ և կարգադրութիւն ոչ միայն անպարդիւն՝ այլև վընասակար ալ կը լինի ։

Այս ճշմարտութիւններն արդէն ծանօթ էին և են Պարսից վեհապետին շուրջը գտնուող այն հանճարեղ պաշտօնէից, որոց տեսութեան ճշդութիւնն ու բարեկարգական նշանաւոր տաղանդնին անգամ մ'ալ հաստատեց ու վկայեց վեհ. Շահը՝ անոնց հետ Եւրոպիոյ քաղաքակրթութեան և յառաջդիմութեան ասպարէզն տեսութեան երթալ հաճելով ։

Արդ այնպիսի երկիր մը, որոյ վեհապետը ամենայն ազատամտութեամբ ժողովրդեան մէջէն գիտէ՝ ընտրել իր գիտումներն իրականացնելու կարող մարդիկը, ո՛ր ազգէ ալ որ ըլլան դոքա, երբ այդ վեհապետը առանց կրօնական և ցեղային խտրողութեանց կարևորութիւն մը տալու, գիտէ՝ արժանիք ճանչել, և երկրին բարւոքմանն աջակցելու կարող և արժանիք ունեցողներն ընտրել ու քաջալերել, որոյ փորձը կենդանի օրինակներով ամեն օր աչքերնուս առջևն է, և այն ալ ոչ թէ մինակ մէկ երկրի մէջ, զորս 'ի մասնաւորի յիշատակելն աւելորդ կը համարիմք աստանօր, այնպիսի երկիր մը, որոյ արդարակորով վեհապետը բարեկարգական զգացմամբ վառեալ՝ բարեկարգիչ անձանց բարձր արժանիքն ալ կը փութայ ճանչել ու յարգել և զանոնք իր շուրջը համախմբել, այնպիսի երկիր մը, կ'ըսեմք, ապագային մէջ բարօրութեան և իրական յառաջադիմութեան մէջ տեսնելու նկատմամբ երկիւղ կամ տարակոյս յայտնելը՝ քաղաքականութեան լեզուէն չը հասկնալ ըսել է, վասն զի փորձով կը տեսնենք թէ ո՛ր երկիրն որ, առանց կրօնական կամ ցեղային խտրողութեան, անձնական արժանիքը ուրիշ ամեն նկատումներէ նախամեծար կը բռնուի, այդ երկիրն ուրիշներու հետ բաղդատմամբ միշտ յառաջադէմ վիճակի մը մէջ կը գտնուի ։

Խիստ հաւանական է թէ այն գաղտնի ձեռքերը, որք մինչև ցարդ իրենց մերձակայքը գտնուող ժողովրդեան և ազգերու՝ վայրենութեան ու տգիտութեան խաւարի մէջ մնալէն շահ և ակնկալութիւն մը խարխափել կ'երազեն, այդ ձեռքերը, կ'ըսեմք, շատ հաւանական է որ Պարսկաստանի նման իր դարաւոր քունէն ու թմրութենէն նոր ելնելու պատրաստուող երկրին ալ քաղաքակրթութեան մէջ առնելիք յառաջդիմական քայլերուն առաջը եթէ ոչ անյաղթելի դէթ ամենադժուարին արգելքներ յարուցանեն, որոց դէմն առնելու և 'ի բաց բառնալու ամենէն շահաւոր միջոցը, քաղաքական շահուց և կրօնական հետևողութեան նոյնութեամբ միևնոյն երկու սահմանակից Տէրութեանց, փոխանորդաբար մէկմէկու աջակցելով, դէպ 'ի յառաջդիմութիւն առնելիք անյողդողդ քայլերնին օտար արգելքներուն դէմ ապահովելը կրնայ ըլլալ միայն, զոր վեհ.

Շահը Օգոստափառ Սուլթանին տուած այս բաղձացեալ այցելութեամբը կը նուիրագործէ այս անգամ։

Մեր Օգոստ. կայսեր վեհափառ Հիւրոյն այս առթիւ ողջերթի յարգանաց ողջոյնիս մատուցանելով, գիտեմք թէ Կոստանդնուպոլիս թերևս երկար ժամանակի կարօտ ըլլայ Պարսից վեհ. Շահ մը միւսանգամ տեսնելու, սակայն անուրանալի է թէ Տաճկաստանի մայրաքաղաքն այսուհետև աւելի սերտ ու զօրաւոր կապակցութեամբ մը միացած պիտի ըլլայ Դեհրանի, և մենք ամեն բանէ աւելի բարեբաղդ պիտի համարիմք զմեզ այն օրը' յորում լսեմք թէ Շահնշահի Եւրոպա ըրած այս ուղևորութիւնը' վերադարձին իր երկրին համար քաղաքական և ընկերային բարեկարգութեանց ու վերակազմութեանց անսպառ աղբիւր մ'եղեր է։

Կայսրորդի Եուսուֆ Իզզէտտին Էֆէնտի իշխանը հինգշաբթի օր ժամը 4ին իր պաշտօնական համազգեստն հագած յատուկ փառաւոր նաւակաւ Պարսից վեհ. Շահին այցելութիւն տալու համար Պէյլէրպէյի պալատը երթալով, գանէն Պարսից դեսպանին և մեծ արարողապետին, ինչպէս նաև Սուլթանին արարողապետի և իւր օգնականի կողմանէ մեծ պատւով ընդունուեցաւ, և 'ի ձայն նուագաց երկու կարգ շարուած զինուորաց մէջ տեղէն անցնելով ուղղակի պալատը մտաւ, ուր սանդուխին առջևէն Մեծ Եպարքոս Միրզա Հիւսէյին խան դիմաւորելով զկայսրորդին' Շահին քով առաջնորդեց. Տեսակցութիւնը որ կէս ժամու չափ տևեց, խիստ մտերմական եղաւ, ուրկէ բաժնուելու միջոցին Շահը Առիւծոյ և Արեգական կարգի Մեծ Ժապաւէնի ականակուռ պատուանշանն ընծայեց կայսրորդւոյն 'ի յիշատակ իւր բնակութեան [illegible]։

Կայսրորդին շնորհակալութեամբ մեկնելէն յետոյ շատ չանցած' վեհ. Շահը փութաց փոխադարձ այցելութիւն տալ Եուսուֆ Իզզէտտին Էֆէնտի իշխանին, որմէ ետքը Ն. Վեհափառութիւնը իր Սադրազամին հետ միատեղ Պոլսոյ կողմն անցաւ, Այեա-Սոֆիայի մզկիթն ու Պարսից դեսպանատան այցելութիւն մ'ընելու։

Երէկ ժամ 8 1/2ին միջոցները վեհ. Շահը' կայսերական պալատին առաջը կեցող Օրխանիյէ և Խիւտավէնտիկեար անուն զրահաւոր փրգաթօնները այցելութիւն մ'ընելով, թէ գացած և թէ ետ դարձած միջոցին Տօլմա-Պահճէի բացը կեցող զրահաւոր նաւատորմէն 21 ական թնդանօթի հարուած արձակելով ողջունուեցաւ։

— Շաբաթ օր Բէժիի գործակալները Բէհասհանէի կողմը Պօլսէն ներս գաղտնաբար ծխախոտ խօթել նայող մէկ քանի մաքսանենգ անձինք բռնել ուզելով, այս վերջինները զէնքի կը դիմեն ինքզինքնին պաշտպանելու համար, որոյ վրայ կռիւ մը ծագելով երկու կողմանէ ալ կը վիրաւորուին, Զապթիէներն ալ վրայ հասնելով բոլոր կռուողներն ալ կը բռնեն և Բէժիի տեսչութեան պաշտօնատունը կը տանին։

— Դանուբի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ կայսերական հրամանաւ հարիւր հազար ղրուշ վճարուիլ յատկացուեր է Արքունի Գանձէն Բուսճուքի Չըմուղներուն (սու եօլու) նորոգութեանը համար։

— Անցեալ օր Գատըքէօյ մարդուն մէկը Հայտար Բաշայի կողմը գտնուած ծովեզրին վրայ սեպհականութեան կարծեցեալ իրաւունք մ'ունենալուն զօրութեամբը, հետը Զապթիէ մը և Թէվթիշ մը առած կուգայ, յիշեալ ծովեզրին ափունքը շինուած մասնաւորաց ծովու բաղնեաց փայտակերտ շէնքերը փլցնել կ'սկսի, յիշեալ բաղնեաց մէջը գտնուող երկու սեռէ ալ ծով մտնելու համար եկողները սպառնալիօք և լեզուապատառ տուներնին փախցունելով։

Սեպհականութեան իրաւունք մը մինչև այս աստիճան վայրագութեամբ վարուելու արտօնութիւն կարծեմք և ո՛չ մէկ տեղ մը կրնայ տալ։

— Ղալաթիա շինուած ստորերկրեայ երկաթուղւոյն ճարտարապետն ու արտօնատէրը Պ. Կավան առջի օր կէսաւուր մօտ գործին գլուխը գտնուած միջոցին, բռնելուն պէս իբրև եղեռնագործ մը ոստիկանութեան պաշտօնատունը կը տանին։

Թաղապետութեան և Պ. Կավանի մէջ գտնուած անհամաձայնութիւնն արդէն թերթերնուս միջոցաւ ծանուցած ենք մեր ընթերցողաց։

— Երէկ գիշեր ժամը 2ին միջոցները Խասգիւղ Բօրմաք-Գափու բռնած փողոցը հրդեհ մը պատահելով, անմիջապէս հասած օգնութեանց և ջանից շնորհիւ, տանց ընդարձակելու' հրդեհը ելած տունը միայն այրելով ժամը 4ին մարեցաւ։

— Բէժիի գործակալները այս հինգշաբթի գիշեր նորէն Բէհասխանէի ճամբան ծխախոտ փախցնող մէկ քանի անձանց պատահելով, դարձեալ կռիւ մը տեղի ունեցեր է, որուն մէջ մաքսանենգներն բռնուելով ծխախոտնին ալ գրաւուեր է։

— Երկուշաբթի օր Հայազգի երիտասարդ մը Գարաղաճի բացը ծովը մտած ըլլալով կը խղդուի և աներևոյթ կ'ըլլայ, հինգշաբթի օրը այն կողմերը գտնուող հարսնձըներն տղմին մէջէն կը գտնեն երիտասարդին մարմինը։ Հազար անգամ պատահած այս տեսակ վտանգներն ու օրինակներն տակաւին դաս մը չեն եղած այնպիսի երիտասարդաց, որք պարապ տեղն այսպէս իրենց անխոհեմութեանը զոհ կ'երթան։

— Անցեալ ամսոյ թերթերնուս միջոցաւ, մասնաւոր աղբիւրէ մը քաղելով, ծանուցած էինք թէ Իմին Էօնիւյի հրապարակը Մայր Թագուհւոյն կառուցանել տուած շէնքը երեք դուռ, արտաքին վաճառատուններ և մէջն ալ 250 սենեակ պիտի պարունակէ։ Այս անգամ հաւատարիմ տեղէ մը այդ շէնքին նկատմամբ հետևեալ տեղեկութիւնները հաղորդուած է մեզ։

Յիշեալ շէնքը որոյ շինութիւնը Հայազգի ճարտարապետ Թելլալեան Պետրոս աղային յանձնուած է, ընդամենը երկու դուռ և քառասուն կտոր վաճառատուն և սենեակ պիտի ունենայ թէ դուրսը և թէ ներսը, իսկ ներսի կողմը ընդարձակ բակ մը պիտի ձգուի, որուն մէջ տեղը մեծկակ ընթերցարան մը պիտի շինուի, անխտիր ամեն լեզուէ լրագիր գտնուելով կարդացուելու համար։

Սոյն գետնին վրայ արդէն գտնուած մէկ քանի վաճառատուններէ բաղկացեալ շէնքը, որն որ ասկէ առաջ Յոյն ճարտարապետ մը ձեռօքը 6500 ոսկի ծախքով մը եղած ըլլալով, տարին ալ 2400 ոսկի եկամուտ կը բերէր, քակուելով նորէն շինուելու պատճառը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ սա թէ, յիշեալ շէնքին ետևի կողմը 2000 կանգունի չափ բաւական պարապ գետին մը միացած ըլլալով, այդ գետինն ալ շինուելիք շէնքին մէջ պիտի առնուի այս անգամ, որոյ շինութիւնն ինչպէս բոլոր վերոյիշեալ ճարտարապետ Թելլալեան Պետրոս աղային տրուած է, որ և յանձն առած է անոնցմէ մինչև 20 տարի անվնաս և հաստատուն կերպով զայդ շինելու պայմանաւ, որոյ դեռ մօտերս կառուցած մեր ազգային երկսեռ վարժարանաց քարուհիր և հաստատուն շէնքը իր ճարտարապետական հմտութեան վերջին մէկ փորձն է, և որ իւր յանձն առած ուրիշ ճարտարապետական շինութեանց գեղեցկութեանը և հաստատուն ամրութեանը մասին արդէն շատերուն վստահութիւնը գրաւած է։

Մայր Թագուհւոյն կառուցանել տուած այս վաճառանոցը մայրաքաղաքիս գեղեցկագոյն շէնքերէն մին ըլլալ կը խոստանայ։

Գաղղիական թերթ մը նոր օրինակ ձերբակալութիւնը կը պատմէ։

Յունիս ամսուն մէջ իրիկուն մը կանուխ խոշոր պարկ մը բռնած յամրաքայլ անձ մը, որ որն դեղանիւթոց վաճառական մ'ըլլալ կը ձևացնէր զինքը, հարուստ անձի մը տանը դուռը զարնելով նոյն գիշերուան համար ասպնջականութիւն կը խնդրէ, զոր կ'ընդունի տանտէրը։ իսկ սա շատ չ'անցնիր տեսնելով որ հիւրին հետը գտնուած պարկին մէջ անսովոր շարժում մը կայ, իսկոյն կ'իմանայ թէ անոր մէջ կենդանի արարած մը ըլլալու է, ուստի գաղտնաբար իր սպասաւորը տեղւոյն ոստիկանութեանը կը ղրկէ իմաց տալու, և մինչև զօրաց հասնիլը' ինքը մարդասիրական մեծարանքներ ցոյց կուտայ իւր կարծեցեալ դեղավաճառ հիւրոյն. Ասի անկողին մտնելու կը պատրաստուէր՝ երբ ոստիկաններն յիշեալ տունը մտնելով մինչև վաճառականին պառկած սենեակը կ'ելնեն և իր դեղանիւթերէն քիչ մը բան գնել կ'ուզեն, բայց մարդը անհոգ պառկել ուզելուն համար, վերջապէս կ'ստիպուի պարկը բանալու. որուն մէջէն կծկուած մարդ մը կ'ելնէ, հետը գողութեան վերաբերեալ ամեն տեսակ գործիքներ ու ամլիչ մ'ալ ունենալով. իսկոյն երկուքը մէկէն պրկուելով մէկ կողմ կը դրուին, յետոյ ոստիկաններէն մին միտք ընելով, ամլիչը (տիւտիւկ) առնելուն պէս փողոց կ'ելնէ ու լաւ մը կը փչէ, այս ձայնին վրայ չորս տուներ երևան կ'ելնեն — մինակ երկու հոգի եկէք, կ'ըսէ ոստիկանը, և գողին ընկերաց երկուքը իրեն ետևէն տունէն ներս կը մտնեն։

Ետքէն ինչ ըլլալը յայտնի է. Նախ երկուքը կը բռնուին, յետոյ միւս երկուքին ալ նոյնպէս կանչուելով, ասոնք մի առ մի բռնուելով կը պրկուին. և քանի մը ժամ ետքը ոստիկանութեան զօրքերն իրենց պահականոցը կը դառնային ձերբակալեալ վեց չարագործներուն հետ միասին։

Լրագրոյս մամուլը դրուած միջոցին հետևեալ մանրամասն տեղեկութիւնները առինք մեր Ս. Պատրիարքին Պարսից Վեհ. Շահին ներկայանալուն վըրայօք։

Երէկ առաւօտ ժամը 6ին Ս. Պատրիարքը, Գեր. Վեհապետեան Պետրոս Թագէոս, Գրիգոր, Խորէն, Նիկողայոս և Բարթողիմէոս Սրբազաններն, Գեր. Պատրիարքական փոխ. Հայրը, և Գեր. Մատթէոս, Գարեգին և Հմայեակ վարդապետներն ու Ընդհ. Ժողովոյ Երբորդ Ատենապետ Աղաբէկեան և Բաբու-բէահեանի էֆէնտիներն երկու հոգի մէկ կառք նստած կը հասնին Պէյլէրպէյիի պալատը։

Նախ Շահին մեծ Եպարքոս Միրզա Հիւսէյին խանէն կընդունուին իր սենեակը, ուր սիկար և սուրճ կը տրուին. հոն քսան վայրկեանի չափ կը կենան, Խորէն սրբազան գաղղիերէնի թարգմանելով Ս. Պատրիարքի խօսքերը կը տեսակցին։

Յետոյ մեծ Եպարքոսի առաջնորդութեամբ Վեհ. Շահին կը ներկայանան երիցս խոնարհելով ըստ օրինակի մեծ Եպարքոսին։

Շահը աթոռի վրայ կընդունի զանոնք 5-6 քայլ յառաջ գալով կեցած տեղէն ձեռքը գաւազանի մը դրած վրայ և միւս ձեռքը ակնոց մը պահ մը մէկը և պահ մը միւսը դիտելով։

Ս. Պատրիարքը կ'սկսի խօսիլ հայերէն լեզուաւ, և պարսկական հին վեհապետաց վրայ ակնարկ մը ընելէն վերջը կը յաւելու ըսելով թէ Շահին Եւրոպա բրած ուղևորութիւնը Պարսկաստանի համար նոր դարագլուխ մ'է, որմէ յետոյ 'ի Պոլիս գալուստը կը շնորհաւորէ։ Այս խօսքերը Գեր. Խորէն սրբազան գաղղիերէնի կը թարգմանէ և մեծ եպարքոսն ալ պարսկերէնի կը թարգմանէ Շահին. շնորհակալութիւն յայտնելով իր հովանւոյն տակ գտնուած Հայոց երջանիկ կեանք մը վայելել տալուն համար։

Վեհ. Շահը կը պատասխանէ թէ Հայոց ազգը իւր հաւատարմութեանը համար միշտ սիրելի եղած է իրեն, թէ իւր խնամքը երբէք խնայած չէ անոնց և թէ այս անգամ վերադարձին աւելի մեծ խնամք պիտի տանի իւր հպատակ Հայոց։

Այս խօսքերն ըստ առաջնոյն կը թարգմանուին Հայերէնի, որու փոխարէն Ս. Պատրիարքը իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնելով կը մեկնին։

Երէկ ոսկերչաց շուկայէն խել մը ականակուռ ընծայատուփ տարուեր է Շահին իւր Պէյլէրպէյի պալատը, որք անշուշտ ընծայատուութեան յատկացեալ են։

Շահին մարդիկը որք շուկայ եկած էին, իրենց համար առանձնական բան մ'ալ չեն կրցեր գնել, նիւթոց արժէքին ճիշդ գինը չը կրնալով որոշել, վասն զի ադամանդազարդ ոսկի սիկարիկներ գնել ուզելով, զանոնք կշռել տուեր և մինակ ոսկիի գինը վճարել ուզեր են առանց վրանին գըտնուած քարերը հաշուի գնելու, և կամ ամենարնտիր բայց գրէք փոքր ադամանդները կարծեր են թէ իրենց մեծութեան չափովը միայն կը գնահատուին առանց հաշուի դնելու որակութեան ազնուութիւնը։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ

Պէրութէն Բուրիէ տ'Օրիան լրագրին ուղղեալ թղթակցութենէ մը հետևեալ մասը կը քաղենք։

Հայոց արքեպիսկոպոսը Հալէպի կուսակալութեան մէջ Քէլիս քաղաքը գնացած ըլլալով Նորակառոյց ազգային եկեղեցին օծելու համար, հոն գտնուող վեր. Ստեփան անուն հակահասունեան վարդապետ մը կը փութայ իսկոյն երկու այցելութիւն տալ Հայոց Արքեպիսկոպոսին։

Առաջին այցելութիւնը լոկ քաղաքավարական կերպարանքով մը կ'անցնի. իսկ երկրորդին մէջ երգեհոն (Օրկ արմօնիօմ) ըսուած նուագարան մը բերելով հետը, զոր հայ Արքեպիսկոպոսին կ'ընծայէ. փոխարէն իրմէ ալ զինքը եպիսկոպոս ձեռնադրել խնդրելով Արքեպիսկոպոսն ընծան ընդունելով խօսք կուտայ խընդիրքը կատարելու, բայց տեղացի Հայերը կ'իմանան զայս, կը բողոքեն և եպիսկոպոսին դէմ, յայտարարելով որ եթէ ինքը Ստեփան վարդապետը եպիսկոպոս ձեռնադրէ՝ իրենք ալ ամբողջապէս կաթօլիկ պիտի ըլլան։ Այս բողոքանաց վրայ արքեպիսկոպոսը երգեհոնը ետ կուտայ Ստեփան վարդապետին, խնդիրքը չը կրնալ կատարելիքը յայտնելով իրեն։

Եթէ առո՞յգ է այս դէպքը, այս քմահաճ և անիշխանական ընթացքին պատասխանատուութիւնը ո՞ւմ կը վերաբերի, և ի՞նչ է ասոր պատճառը։ Արդեօք ա՞յս ալ Սահմանադրութիւնը Հալէպի մէջ կէս առ կէս գործադրուելէն յառաջ եկած անտեղութիւն մըն է։

— Էնկիւրիի լրագիրը կ'ըսէ թէ սոյն քաղաքէն մինչև Էսկիշէհիր ձգուելիք երկաթուղոյն, որ Ասիական գծին մէկ հատուածամասը կը կազմէ, շինութիւններն ամսոյս 6ին (Ն. Տ.) սկսելով մեծ փութով յառաջ տարուելու վրայ են։

— Զմիւռնիա չարագործ մը անցեալ շաբթու Ս. Բալթէրին բռնած թաղը հրկիզել փորձելով, կրակ ձգած միջոցին կը բռնուի ոստիկանութենէն և կը բանտարկուի։

Տեղւոյն կուսակալութեան քարտուղարը անհաւատարմութեան և զեղծման յանցանօք իր պաշտօնէն կը հանուի Ընդհ. Կառավարչին որոշմամբը, որն որ տեղացի հասարակութեան մեծ հաճութիւն կը պատճառէ։

— Օխրիտայէն (Մակեդոնիա) կը գրեն Բուրիէի թէ Յոյն մը այս օրերս գիւղէ մը դառնալով քաղաքէն մէկ ժամ հեռաւորութեամբ տեղ մը գտնուած միջոցին, ճամբան յանկարծ մահմետական մը վրան յարձակելով հրացանը կը զարնէ և կը վիրաւորէ զայն, զոր անմիջապէս քաղաքը կը փոխադրեն. վիրաւորեալն կինը յուսահատ՝ Տեղական իշխանութեան կը բողոքէ այն եղեռնագործութեան դէմ և Բ. Դուռն ալ հեռագիր կը քաշէ արդարութիւն խնդրելով։

Սոյն դէպքին հետևեալ օրն ալ Պատօճայի եկեղեցին կը թալլեն։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիզ 20 օգոստ.

Թագաւորականաց կողմն անցնող Ջախակողմեան կեդրոնի քառասուն երեսփոխանաց հետ Պ. Լէօն Սէյ երեսփոխանն եղած ժողովին տէ Տէպա լրագրոյն այն համբաւեալ յօդուածը թելադրողը, որով յիշեալ թերթն իր Հանրապետութենէն բաժնուիլը կ'իմացընէր։

Բարիզ 21 օգոստոս

Զրոյց կայ թէ ներքին գործոց պաշտօնեայ Պ. Պէօլէ հրաժարեր է։

Պ. Կամպէթթա միտք ունի պարպուած գաւառներն երթալով հանրապետական գաղափարն հոն անձամբ տարածել։

ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտրա 21 օգոստոս

Անգլիոյ Պանքան դրամադեղջը 0/0ին 3ի իջեցուց։

ԱՒՍՏՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիէննա 21 օգոստոս

Կայսրն այսօր Գաղղիոյ առեւտրական գործոց պաշտօնեայն իւր ներկայութեանը ընդունեց։

Ցեառոյ Ն. վեհափառութիւնը Արքեպիսկոպոսին այցելութիւն մը տուաւ իւր քահանայութեան յիսներրորդ տարեդարձին տօնախմբութեան առթիւ։

ՍՊԱՆԻԱ

Մատրիտ 21 օգոստոս

Քարլոսեանք Լըթէլլա մտան։

Երեսփոխանաց ժողովը նոր փոխառութիւն մ'ընելու համար կառավարութեան ներկայացուցած առաջարկութիւնը ընդունեց։

Քուքուլու ապստամբապետը Քասթէլլօն քաղաքը կը պաշարէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլին 20 օգոստ.

Գերմանական կառավարութիւնը Գաղղիոյ կառավարութեան բողոքեց Բօն-Թա-Մուսօն գտնուող գերմանական հպատակաց նկատմամբ վերջերս գործուած բռնութեանց դէմ։

Կէս-պաշտօնական թերթերն զսպողական միջոցներու սպառնալիք կընեն նոր հրատարակեալ եկեղեցական օրինաց նկատմամբ ընդդիմութիւննին շարունակող եպիսկոպոսաց։

ՀԵԼՈՒԵՏԻԱ

Ժընէվրա 21 օգոստ.

Պրունսվիքի դուքսը, որ կաթուածահար վախճանեցաւ, բոլոր իւր ստացուածքը կտակաւ քաղաքիս թողած է։

* * *

ԱԶԳԻՔ

Այսօր շաբաթ ժամը 9ին Անգլիացի նաւաձիգ շոգենաւներէն Ալէքսանտր անուն արընթաց շոգենաւը, որ Ղալաթիոյ Մաքսատան առջեւը կեցած է, պիտի մեկնի Մայրաքաղաքէս, Գում գաբու, Եէնի Գաբու, և Սամաթիա հանդիպելով ուղղակի Թէքիրտաղ երթալու և անկէ ալ երեքշաբթի օր ճանբայ պիտի ելնէ վերոյիշեալ նաւամատոյցները հանդիպելով նորէն հոս դառնալու։

Մինակ անկէ Թէքիրտաղ երթալու համար գինն է 1 մէճիտ։

Երթալ գալու համար միանգամայն առնուած տոմսակին գինն է 1 3/4 մէճիտ։

Տոմսակներն կը ծախուի Եէնի-Գաբու Ընթերցասիրաց Ընկերութեան Քազինօն, իսկ Գումգաբու և Սամաթիա նաւամատոյցներուն վրայ։

Պ.յք. Քօնսթանթինոսի և Ընկ. կայսերական կառավարութենէն թոյլտուութեան հրաման ստանալով, գործնական փորձեր պիտի ընեն հրդեհ մարելու համար իրենց հնարած ՇԻՋՈՒՑԻՉԸ (Էքսթէնքթէօր) անուանեալ և քիմիական տեսակ մը հեղուկ պարունակող ջրհաններուն ուժը հասարակութեան ցոյց տալու։

Այս բանին համար յատկապէս շինուած փայտակերտ շէնքի մը մէջ բէթրօլ կաղ և այլ հրկիզիչ ու դիւրավառ նիւթեր դրուելով, զայն յետոյ կրակի պիտի տրուի այդ ջրհաններուն զօրութեամբը յիշեալ շէնքին բոցերը մարելու։

Այս փորձը տեղի պիտի ունենայ Մեծ կղզին Բէրիկլէսի ժամաէն բռնուած տեղը յառաջիկայ օգոստոս 13/25 երկուշաբթի գիշեր ժամը 2ին ըստ Տաճկաց։

Տէր.

Վարժարանիս տարեկան հարցաքննութիւնները աւարտած ըլլալով, Պարգեւաբաշխութեան Հանդէսը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակէ օր Օգոստոս 12 սկսեալ 'ի ժամ 6, Թաղիս Ս. Ստեփաննոս Եկեղեցւոյն մէջ, կը խնդրենք, Տէր, որ բարեհաճիք Ձեր և Ձեր ազնիւ ընտանեաց ներկայութեամբը պատուել յիշեալ Հանդէսը։

Խասգիւղ Հոգաբարձութիւն
10 Օգոստոս 1872 Ս. Ն. Վարժարան

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Լիվրբուլ 20 օգոստոս

Բամպակ Միտլ. Օրլէան	9 1/8
• Լաւ Տօլէրա	6
Այսօրեայ վաճառք հակ	10000
Մնացք հրապարակին դանդաղ	

Լոնտրա 20 օգոստոս

Ափիոն	24
Մոհէր	34 36
Չոլանտայի շաքար	31 1/4
Մետաքս	24
Ճէհրի	6 5 7
Դրամադեղջ	0/0 3 3/8

Նիւ-Եօրք 29 օգոստոս

Բէթրօլ կաղ	16

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Վիէննա 21 օգոստոս

Բուժէլիի Արժ. հին	Ֆլ.	64 · 30
• • Նոր		— · —
Քրէտի Օսթրօ-Թիւրք		46 · —
Պանք Օսթրօ-Օթօման		— · —
Աճիօ		105 · 70
Փոխնկգիր 'ի Լոնտր եռամս.		111 · 60

Լոնտրա 21 օգոստոս

Անգլ. Արժ.	92 3/4 7/8
Օսմ. • բաց	51 1/8 1/4
գոց	51 1/4
• փոխ. 1869ի	63 3/8 5/8
• • 1871ի	— · —
Պանք Օթօման	15 5/8 7/8

Բարիզ 21 օգոստոս

Գաղղ. Արժ. 3 0/0	57 · 97
Իտալ. • 5 0/0	62 · 50
Օսմ. •	52 · 25
• փոխ. 1869ի	325 · 50
Գանձատոմս	91 · 75

Ղալաթիա 10/22 օգոստ.

Ընդհ. Պարտ. Արժէթուղթը այս շաբթու նորէն վստահացուցիչ դիրք մը առնել սկսաւ, և արագ ելեւէջներէն յետոյ վերջապէս այս երեկոյ 57 · 24 1/2 ի գոցուեցաւ, միշտ բարձրանալու հակամիտեալ։

Արդէն գնոց անկեալ վիճակը գլխաւոր պատճառ մը եղաւ որ հրապարակը իր ունեցած մեծագումար բացը գոցելու համար պատեհ առիթ համարէ զայս թուղթ գնելու, որոյ ոչ նուազ նպաստեց նաև րըբօրին ալ իջնալը, որ մինչև 5 1/2-6 բարայի գործ կը կարգադրուէր, և տակաւին շատերը զգուշաւոր ընթացք մը բռնած են յառաջիկայ շաբթուն լիքիտասիօն ըլլալու համար, ուստի յետոյ մեծ յոյս կայ Արժէթղթոց բարձրանալուն։

Ընկերութեանց Արժէթղթոց վրայ գրեթէ գործ չը կայ։

Ընդհ. Պարտ. Արժ. բաց		57 · 24
գոց		57 · 24 1/2
բարձր գին		57 · 28 1/
ցած		57 · 23 1/2
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Լ. Ս.	11 · 6
Գանձատոմս 1872ի		] 87
Սօսիէթէ Օթօման		6 · 04
Պանք տը Քօնսթ.		7 · 33
Քրէտի Օսթ-Թիւրք		4 · —
Քրէտի Ժէնէրալ	Լ. Օ.	15 · 50
Պանք Վէրիօի		— · —
Թրամվէյ		15 · 15
Բուժէլի Արժ.	Ֆր.	150 1/2
• • Նոր		65
փոխառ. 69ի		322 1/2
• 65 ի		358 1/2
• 63		348 1/2
Ըբբօր		7 բարա
Դրամադեղջ		0/0 11 1/2-12
փոխնկգր. 'ի Լոնտ եռամս		110
• Բարիզ		23·25

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմ. ոսկի 100 ղր. ի հաշւով

	Ղր.	Փր.
Անգլ. ոսկի	109	35
Գաղղ. •	87	18
Բօլ	89	10
Քրըմից	51	18
Ճերմակ մէճիտ տարբ.	101	32
Հինգնոց	103	20
Մեթալիք	103	30
Պղինձ	121	

* * *

ԻԼԱՆԱԹ

Սաքըզխանըն 8կինճի Թէրթիպաթընըն պիլէթլէրինտէն 34036 նումրօլու պիլէթ պու տէֆա իւչիւնճիւ գուրրասը քէշիտէսինտէ պէօյլէ ք իքրամիէսի օլան 15000 թալէր գազանմըշ օլտուղընտան վէ սէքիզ հիսսէյէ թագսիմ օլունմուշ մէզքիւր նումէրօնըն պաղը բուրչալարը նէզտիմիզտէ վէ տիկէրլէրի Թարաֆըմըզտան սաթըլմըշ օլտուղունտան քիմլէրին եէտինտէ իսէ պէտէլինի ախզ էթմէք իչիւն մաղազամըզա թէշրիֆ էյլէմէլէրի ։

Ղուկաս Երկանեան

Թամթավլա իթխալինտէ եան ի Ցօլապտերեսի թէրէսինտէ կիւզէլ եէնի մահլէ օլմուշ օլան , Գազազ աշքաղընտա նօմէրօ 28 պիր պապ արսա 195 զիրա , եիւզիւ սէքիզտէն իքի բարմագ էքսիք , 25 արշըն տէրինլիք իլէ չար քէօշէ կիւզէլ պիր արսա օլուպ , վէ իքի եանը ինշա օլունմուշ խանէլէր օլմայըլա , պու կիւն քի բիահա տեհէբինտէ աշաղը էհվէն ֆիյաթ իլէ սաթըլաճագ օլտուղունտան , թալէպլերի օլան զաթըն Պահճէ Գաբուսունտա Համիտիէ Թիւրպէսի գարշուսընտա Ցէսճի Հայըքն օղլու Ցակոբ աղանըն տիւքեանընտա Թէշրիֆ պույուրմալէրի իլան օլունուր ։

Մուսալլա ճատտէսինտէ 70 սէնէտէն պէրու քէնտի ինտագը օլարագ Սըթմա իլէթի իչին սաթըլմագտա օլտուղու Հայըն միւճիսի ամմէնին մալիւմ օլան Թըրթըր Ցուսէֆ նամ Թապիպ հէչէն Հաֆթա վէֆաթ իթմիշ օլուպ , այնը Հապը քի քէնտի սաղլըղընտա տախի քէնտի քըզգարտաշի եարմագտայըտը թէրթիպինի օնա Թէքմիլ էօյրէթմիշ օլարագ , պու տէֆա մէզքիւր Հապըն Նշանը ճատտէսինտէ քէնտի քըզգարտաշընըն սագին օլտուղու նօմէրօ 69 խանէսինտէ ֆիրուխթ օլունտուղու իլան օլընըր ։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Ի. Կ. Պոլիս Պահճէ—Գաբու

Մեծ Մաքսատան դէմը Թիւ—13

Պատիւ ունինք որոշ հասարակութեան ծանուցանելու՝ որ դրամական ամէն տեսակ առևտրոյ համար մեր բացած Դրամատան մէջ խիստ չափաւոր պայմանօք և բուն Պօրսայի գներով փոխանակութիւնք կըլլան թէ Թուրքիոյ և թէ օտար տէրութեանց այլևայլ արժեթղթոց և իրենց կտրոններուն , նոյնպէս նաև մետաղեայ դրամոց վըրայ ։

Կը ծանուցանեմք նաև թէ մեր յայտարարութեանց համեմատ արտադրած 100ական բաժին է բաղկացեալ Առաջին Երկրորդ Երրորդ և Չորրորդ Շրջաբերութեանց Բաժնեթղթերն ամբողջապէս վաճառուած ըլլալով , այս անգամ Հինգերորդ Շրջաբերութիւն անուամբ Նոր Բաժնեթղթեր արտադրած եմք , որով ուզողը կրնայ ամսական մէկ ու կէս Արծաթ Մէճիտիէ վճարքով երեք տարուան միջոցին տէր ըլլալ մէկ Բումէլիի երկաթուղոյ և մէկ Պուքրէշի փոխառութեան բուն արժէթղթոյն , և դարձեալ երեք տարի շարունակ մասնակցիլ մեծագումար պարգևներ աշխող 200 հատ Արժեթղթոց 33 անգամ քաշուելիք վիճակահանութեանց ։

Մանրամասն տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կրնան դիմել մեր Դրամատունը ։

Տէմիրճեան և Ջօլաղեան Ընկ.

ԵՐԿԱՆԵԱՆ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՍՏԱՄՊՕԼ ՔԷՕՓՐԻՒ ՔԱՐՇՈՒՍԸ

ԵԷՆԻ–ՃԱՄԻ ՔԱՊՈՒՍՈՒ ՆՕ. 75

Րումէլի Թիմուր եօլու վէ Պարի , վէ Պուքրէշ վէ Միլանօ հիսսէ սէնէտաթը իլէ սայիր սէհիմլէր հաֆթալըգ վէ այլըգ թագսիտլէր իլէ հէր նէ վագտ իլէ մաթլուպ օլունըր իսէ ֆիրուխթ օլունուր ։

Մէսէլա

Րումէլի Թիմուր եօլու հիսսէսի ատէթ 1
Պուքրէշ չէրճի » » 1
Միլանօ 10 ֆրանգլըգ » » 1

Ցիւզ լիրայի Օսմանի ատէթ 10

Մէզքիւր սէնէտաթը թալէպ օլան զէվաթ մահիւէ եարըմշար լիրա վէրէրէք իկիրմի այ խիթամընտա սէնէտաթը մէզքիւրէյի միւլքիյէթ իտինէճէք տիր ։

Զիրա օլունան սէնէտաթըն Թարիխի իլանընտան իկիրմի մահ զարֆընտա վուքու պուլաճագ իկիրմի պէշ գուրատա հէր նէ մըգտար մէպլաղ գազանաճագ օլուր իսէ համիլի սէնէտին հաքքը օլաճագ տըր ։

Մահ պէ մահ էօտէնէճէք օլան եարըմշար լիրա Ինհայէթ պուլմ պէշինէ գատար վէրիլէճէք տիր . չիւնքի պէշ կինիւ մուրուր իտէր իսէ պէհէր թագսիթ իչիւն եէվմիէ օնար փարայ էօտէնէճէք տիր ։

Հէրչի գուրրալարը կիւնիւնէ գատար էօտէնէճէկ թագսիթ պուլունուր իսէ միւգայա էթմիշ սէհիմին հիւքմիւ գալմայաճաղընտան եալընըզ թէսլիմ էթմիշ մէպալիղտէն իգտէ իկիրմի վէ իչէնմիշ օլան ֆայիզ թէնզիլ քըլընարագ պագիյէսի կէրի իատէ օլնաճագ տըր ։

Միւպայա էտէնլէրտէն պազըլարը չայէտ պիր մըգտար թագսիթ թէսլիմ էթտիքտէն սօնրա հիսսէլէրինի սաթմագ միւրատընտա պուլունուրլար իսէ քէզալիք իգտէ իկիրմիսի պիլթէնզիլ պագիյէսինի էօհտաը թարաֆընէ րէտտ վէ իֆա գըլընաճագ տըր ։

Պունտան զիյատէ թաֆսիլաթ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէն զէվաթլար մաղազայի մէզքիւրէ թէշրիֆ պույուրմալարը

١٢٨٩ Հազիրան ١٩

ԱԶԴ

Մեծապատիւ Գ. ՋԻՎԱՆԵԱՆ Բժիշկ Ակնագործն՝ նոր առեններս Բարիզէն վերադառնալով պատիւ ունի ծանուցանել Արգոյ Հասարակութեան , որ իր տունը այժմ հաստատած է Պէշիկթաշ Մեծ փողոց Թրամվէյի երկաթուղւոյն վրայ ։

Առողջարանութեան կարևորագոյն կանոններուն մէկն է բերնի առողջութիւնը և մասնաւորապէս ակռաներուն խնամատարութիւնը ։ Եթէ մէկը այս օգտակար կանոնը չգիտնալով իր ակռաներուն վնասակար դեղեր գործած է՝ անոնց աւրուելուն և բոլորովին թափուելուն պատճառ կ'ըլլայ ։

Մեծարգոյ Գ. Ջիվանեան՝ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց առաջքն առնելու այն պահպանողական կերպն ունի՝ որ քանիցս յաջողած և հաստատութիւն գտած է ։ Իր ամէն գործողութիւնները դիւրին են և ցաւ չեն տար . բազմաթիւ են նաև Բարիզի և աստ Պոլսոյ մէջ ըրած փորձերը որ իր անունը համբաւեցին ։

ԲՈԼՈՐ ՑԱՒՈՑ ԱԿՌԱՆ ԵՐԲ ԿԸ ԲԺՇԿՈՒԻ . —Բռնած և ցաւ ունեցող ակռաները բոլորովին կ'առողջանան դեղով , կը լեցուին նոր հնարքով մը և մինչև 20 տարի կը դիմանան, այնպէս որ ոչ ոք կը պարտաւորի քաշել տալ այն Թանկագին գործիքները՝ որոցմէ գրեթէ կախեալ է կատարեալ առողջութիւն ։

ՆՈՐ ԱԿՌԱ ԿԸ ՇԻՆՈՒԻ . — Արդէն քաշուած ակռաներուն տեղը մասնաւոր եղանակաւ մը նորեր կը դրուին որ բնական ակռայից պէս ծառայելով՝ ամէն տեսակ կերակուր կատարելապէս կը ծամեն , թէ՛ գեղեցկութեամբ ու թէ՛ դիմացկունութեամբ բնականներն իսկ գերազանցելով ։

Տղայոց ծուռ բուսած ակռաները կը շտկուին դիւրագոյն և յատուկ միջոցաւ մը ։

Բերնին ծակուած կամարը որ վտանգ մը կամ գէշ ախտէ յառաջ կուգայ , գոցուելով իրենց առջի վիճակը կը գտնէ ։

Կը գտնուի բաց 'ի կիւրակէէ՝ ամէն օր ժամը հինգէն մինչև տասնը մէկ ըստ տաճկաց , և հինգէն առաջ ուզողին տունը կերթայ այցելութեամբ ։

ՊԱՅՄԱՆՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԱԳՐՈՑ

Օրագիր ձեռքէ կը ծախուի ամէն օր գին 10 փարայ , այս ամենաթեթև գինը ընթերցանութիւնը ազգին մէջ ծաւալելու նպատակաւ որոշուած է , որպէս զի ամէն կարգի ազգայնոց դիւրամատչելի ըլլայ . ուստի Օրագրի բաժանորդ գրուիլ ուզող ազգայինք ոչ թէ լրագիր մը գնելու , այլ ընթերցանութեան տարածման մասին Օրագրոյ ստանձնած ծանր բեռը թեթևցնելու նպատակաւ կը գրուին . հետևաբար Օրագրոյ բաժանորդագրութեան գինը երեք կարգի բաժնուած է թէ՛ Պոլսոյ և թէ՛ Գաւառաց համար բոսթայի և բոսթ լօքալի ծախքի մեր վրայ .

Տարեկան Ա. կարգ 1 ոսկի
» Բ. » 2 »
» Գ. » 3 »

Իւրաքանչիւր բաժանորդ իւր խղճմտանքին և կարողութեանը հետևելով պէտք է ընտրէ այս երեք կարգէն մին ։ Եռամսեայ և վեցամսեայ վճարմունքները առանց աւելադրութեան կընդունուին ։ Երկրորդ և երրորդ կարգի բաժանորդք այսինքն տարին 2 և 3 լիրայ վճարողք կրնան մէկ մէկ օրինակ ալ իրենց ուզած աղքատ վարժարանին նուիրել ։

Ծանուցման տողը առաջին անգամ 3 ղրշ. երկրորդ անգամ 2 ղրշ. և երրորդ անգամ 1 ղրուշ է ։

Նամակք պէտք է ուղղուին Օրագրոյ տպարանը ուղղեալ Օրագրոյ խմբագրին անուամբ ։

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՕԳՍԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ
ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ ԽԱՆ
ՎԵՐԻ ՅԱՐԿ ԹԻՒ 7